

ODPRTO PISMO VLADI

Ljubljana, 1.12.2014

NEVLADNE ORGANIZACIJE ODLOČNONASPROTUJEMO OBRAVNAVI PREDLOGA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O BREZPLAČNI PRAVNI POMOČI (ZBPP-C) PO NUJNEM POSTOPKU IN VLADO NAMESTO UKINITVE POZIVAMO K USTREZNEJŠI UREDITVI INSTITUTAPRVEGA PRAVNEGA NASVETA

Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC skupaj z vsemi zgoraj navedenimi nevladnimi organizacijami nasprotuje sprejemu zakonskih sprememb po nujnem postopku, saj to očitno pomeni izogibanje načelu transparentnosti pri sprejemanju predpisov. Politike urejanja je potrebno predstaviti čim širši javnosti, še zlasti ciljnim skupinam, na katere se nanaša. Najavo, pripravo in sprejemanje predpisov naj se opravlja po rednih zakonodajnih postopkih, ki omogočajo kakovostno seznanjanje ter odzive in vplive zainteresirane javnosti.

Rešitev, ki jo predlaga Ministrstvo za pravosodje z novim Predlogom sprememb in dopolnitev Zakona o brezplačni pravni pomoči v delu, ki se nanaša na ukinitve prvega pravnega nasveta, po našem mnenju zmanjšuje dostop do pravne pomoči in sodnega varstva najbolj ranljivih skupin, ki v časih finančne krize najbolj potrebujejo tovrstno pomoč, ne potrebujejo pa še enega ukrepa, ki jim zožuje nabor temeljnih pravic.

Dejstva kažejo, da se je po spremembi Zakona o brezplačni pravni pomoči v letu 2008, ko je bil zožen krog upravičencev, potreba po brezplačnem pravnem svetovanju povečevala in je ravno v času krize to eden izmed bistvenih institutov za varstvo temeljnih pravic posameznika. Nesporno tudi velja, da je težave potrebno reševati zgodaj (s pravnim svetovanjem) in ne šele, ko so zrele za sodni spor. Prvi brezplačni pravni nasvet je pomemben sistem za preprečevanje socialnih stisk in prispeva k zmanjševanju novo začetih sodnih postopkov.

Da veljavni sistem enostavno ne deluje, kljub temu, da potreba po pravnem nasvetu med socialno ogroženimi sunkovito narašča (na kar opozarjajo tako Varuh človekovih pravic kot sodniško združenje in odvetniška zbornica), plastično dokazujejo tudi primeri, ko so zaradi nedelovanja sistema in posledične stiske socialno ogroženih pravno pomoč morale začeti zagotavljati kar nevladne organizacije in občine (v 2013 npr. Zveza prijateljev mladine v sodelovanju z odvetniki in Občina Piran v sodelovanju s Pravnim centrom za varstvo človekovih pravic Piran).

Naj predstavimo nekaj primerov, ko prvi pravni nasvet lahko pozitivno vpliva na socialni položaj posameznika ali družine:

- 1.) *Denarne socialne pomoči se dodeljujejo prepočasi, posamezniki pa več mesecev ne morejo preživeti družine. Ljudje v takšni situaciji potrebujejo pomoč nekoga, ki se bolje spozna na proces,*

ki ve, kam je treba poklicati ali jim pomaga napisati dopis. Ni potrebno veliko, da se stvar uredi – zgolj pravni nasvet.

2.) Delavce se največkrat pod izrednim časovnim pritiskom sili v podpis sporazuma ali soglasja o prenehanju delovnega razmerja. Le kratek pravni nasvet je potreben, da se delavcu pojasnijo negativne posledice takšnega podpisa in njegove pravice v zvezi s tem. Tega seveda potrebuje takoj in brez administrativnih ovir.

3.) Rešitve za družine pred deložacijami lahko rešijo prav predlogi za sporazumno rešitev nastalega položaja, kar se lahko za družino uredi že tekom enega samega pravnega svetovanja; ustrezno informiranje o pravnem položaju družine, kratek nasvet o možnosti za sklenitev sporazuma, o pravicah in obveznostih ob morebitni uvedbi postopka ipd. je lahko vse, kar je v takšnih primerih potrebno.

Namesto opustitve prvega pravnega nasveta bi bilo zato potrebno sistem preurediti tako, da se odpravijo administrativne ovire in se omogoči širok, učinkovit in dostopen sistem pravne pomoči.

Pričakovanja do Ministrstva za pravosodje v zvezi s transparentnostjo priprave in sprejema predpisov so upravičeno visoka, zato pričakujemo, da bodo naše pripombe upoštevane in ustrezno naslovljene.

Lep pozdrav,

Katarina Bervar Sternad, PIC
Nataša Posel, Amnesty International Slovenije
Maja Plaz, Društvo SOS telefon
Metka Roksandič, Ženski lobi Slovenije
Majda Štruc, ZPMS
Tereza Novak, Slovenska Filantropija
Neža Kogovšek Šalomon, Mirovni inštitut
Boštjan Vernik Šetinc, Društvo OVCA
in drugi